

[Udenrigsministeren.]

materiel og andre kapitalgoder. Valuta-indtægterne er derfor en dominerende — for ikke at sige afgørende — faktor for udviklingslandenes mulighed for at gennemføre deres udviklingsprogrammer. De fleste udviklingslande lider imidlertid under permanente og ofte alvorlige betalingsbalancevanskeligheder, som gang på gang griber forstyrrende ind i den økonomiske udvikling og i den økonomiske planlægning i disse lande. En del af udviklingslandenes valuta-indtægter er kapitaloverførsler i form af lån eller gaver fra de industrialiserede lande, men størstedelen af deres samlede årlige valutaindtægter på ca. 50 milliarder dollars, nemlig ca. 40 milliarder dollars, hidrører fra udviklingslandenes egne eksportindtægter.

Imidlertid har udviklingslandene i en årække haft en faldende andel af verdenshandelen, hvilket kan tilskrives flere forhold. Stigningen i verdenshandelen berører således først og fremmest industrivarer, som de fleste udviklingslande enten ikke producerer eller ikke producerer til konkurrencedygtige priser. Industrilandene har samtidig tiltaget sig en større andel af verdenshandelen med råvarer samt en større produktion af syntetiske produkter, der konkurrerer med råvarerne. Endelig er verdensmarkedspriserne for industrivarer steget, mens de i det store og hele er faldet eller forblevet uændret for råvarernes vedkommende.

Dette er baggrunden for oprettelsen i 1964 af De Forenede Nationers Conference for Udenrigshandel og Udvikling, også kaldet UNCTAD. Både på Verdenshandelskonferencen i Genève i 1964, den såkaldte UNCTAD I, og på UNCTAD II i New Delhi i februar-marts 1968 omfattede drøftelserne såvel de egentlige handelspolitiske problemer som de udviklingsfinansielle spørgsmål, herunder opfyldelsen af 1 pct.-målsætningen og forbedringen af bistandsvilkårene, og desuden skibsfartsspørgsmålene. Beretningen fra den danske delegation til New Delhi

konferencen er for længst sendt til medlemmerne af folketinget. Jeg skal derfor i det følgende holde mig til de to vigtigste handelspolitiske spørgsmål, som konferencen beskæftigede sig med, nemlig råvareproblemerne og afsætningsproblemerne for industrivarer.

Nu først råvareproblemerne. Det enkelte udviklingslands økonomi er i reglen afhængig af afsætningen af et meget begrænset antal råvarer. Af en netop udsendt rapport fra Verdensbanken og Den internationale Valutafond fremgår det således, at for 39 udviklingslande gælder det, at eksporten i 1965 af blot én enkelt råvare udgjorde mere end 50 pct. af landets samlede eksportindtægter, og alt i alt hidrører ca. 85 pct. af udviklingslandenes eksportindtægter fra råvarer. Det er derfor et problem af største økonomiske betydning for udviklingslandene, at disse varer gang på gang udsættes for store prissvingninger. Det er ikke blot prisfald, som er farlige, men også prisudsving til den anden side kan skabe problemer, fordi prisforhøjelser ofte fører til produktionsudvidelser, som i næste fase kan give endnu større prisudsving i nedadgående retning. Desuden kan prisstigninger på en bestemt råvare bevirke, at der udvikles industrielle erstatningsvarer, som derefter helt overtager det pågældende marked til varig skade for producenterne af råvaren.

Vejen til at imødegå disse problemer er internationale råvarearrangementer, som tager sigte på at stabilisere priserne på et for alle parter rimeligt niveau. Bestræbelserne for at gennemføre sådanne råvarearrangementer har fundet sted fra midten af 1950'erne og resulterede i oprettelsen af bl. a. den internationale tinoverenskomst i 1954, den internationale sukkeroverenskomst i 1958 og den internationale kaffeoverenskomst i 1962. Disse aftaler er alle tiltrådt af Danmark. Jeg kan tilføje, at de prisstabiliserende bestemmelser i sukkeraftalen har været ude af kraft siden 1960-61 som følge af USAs importforbud mod suk-